

G eandewei

Petra Prins
nieuwe studentenpastor

Analoog of digitaal
bidden

Protestantse
Kerk

Indrukwekkend boek van
Munther Isaac

Het leven zoals God het bedoeld had

Column Conrad Berghoef

Hou de kerkdienst 's middags

Toegegeven: ik ben geen ochtendmens. De zomervakantie is voor een leraar dan ook een heerlijke periode om tergend langzaam wakker te worden in de ochtend. Een enkele keer spring ik dan meteen

op de racefiets. En zo gebeurde het me laatst dat ik dacht: 'oh, rustig aan. Een begrafenis.' Totdat ik me realiseerde dat de mensen die het kerkje in Noord-Fryslân verlieten, een reguliere kerkdienst hadden bezocht... Zonder dat ik het me realiseerde, was de week naar de zondag gekanteld.

Uiteraard gun ik iedereen zijn kerkgang op de zondagochtend, maar ik blijf me afvragen waarom zo veel kerken aan die ochtenddiensten vasthouden. Inmiddels zijn er veel kerken die diensten op de vroege middag houden, en dat lijkt me heel verstandig - om de jeugd tegemoet te komen, bijvoorbeeld.

Kerkdiensten op de zondagmiddag zijn natuurlijk niet iets nieuws. In mijn jonge jaren, in de jaren tachtig, ging ik regelmatig naar middagdiensten in de provincie Groningen, waar ik opgroeide. De vader van mijn beste vriend hechtte aan dubbel kerkbezoek op de zondag, maar hij had een dilemma: zijn eigen kerk hield de dienst om zeven uur op zondagavond en hij was nogal een voetballiefhebber. Wilde hij met een schoon geweten Studio Sport kijken, dan diende hij al in de middag een kerkdienst te bezoeken...

Gelukkig waren er in de provincie voldoende kerken die om half drie 's middags een dienst hadden. Niet zozeer om de voetballiefhebbers tegemoet te komen, maar wel de agrariërs. Reden waarom de vader van mijn vriend met het gezin vaak kerkdiensten bezocht in Eenrum, Leens en Kloosterburen, om maar eens wat dorpen te noemen. Ik mocht vaak mee en ik keek mijn ogen uit in de prachtige kerkjes die die dorpen rijk zijn. Ik heb er een grote liefde voor kerkinterieurs aan overgehouden.

De zondagochtend biedt veel mogelijkheden voor uitslapen, een goed boek, een fijne wandeling of een stevige fietstocht. Genoeg ruimte voor meditatie en contemplatie. Ik wil maar zeggen: schaf gewoon de eredienst op zondagochtend af. Ga naar de middag, de vooravond desnoods. Op zondagochtend kun je echt veel leukere dingen doen dan een kerkdienst bezoeken. Dan hoeft ik ook niet meer te remmen voor uitgaand kerkvolk.

Conrad Berghoef uit Drachten is docent Nederlands en schoolopleider aan ROC Firda

Bijbel Een God die 'Ik Ben' heet

Onlangs zat ik aan tafel bij Boyd, mijn kleinzoon. Hij is vier jaar. Hij vroeg mij onverwacht: 'Ken jij een god die 'Ik Ben' heet?' Ik begon breeduit te grijnzen. Ik zei: 'Ik ken géén andere God.'

door ds, Jeroen van Olffen

Het tetrachamon, de onleesbare vier Hebreeuwse letters die staan voor de onuitsprekelijke godsnaam, betekent 'Ik ben'. Dat hebben wij niet na diepgaand onderzoek ontdekt, het staat er gewoon!

Voor mij is de Bijbel een meesterwerk, een absoluut geniale compositie. De Bijbel is van een ongekend hoog niveau. Geïnspireerd mensenwerk. God zelf hield het riet vast waarmee de letters aan het perkament en op het papier werden toevertrouwd.

Soms hoor je zeggen dat de tekst niet meer van deze tijd is en dat we toe zijn aan het herschrijven van de Bijbel. Voor mij is dat een absurde stelling. We zijn toch ook niet toe aan een nieuwe Nachtwacht, een nieuwe Mona Lisa, een nieuwe Who's Afraid of Red, Yellow and Blue?

Verwondering

De kijkers naar schilderijen veranderen. Iedere generatie en ieder mens zal steeds iets anders zien en iets nieuws ontdekken. Ze onderhouden ze, conserveren, koesteren en bewaren ze. Maar verder blijven ze er vanaf. Ze laten het schilderij doen waarvoor het bedoeld is: verwondering.

Op dezelfde manier laat ik mij graag verwonderen door de Bijbel - de complete werken. Hier is over nagedacht. Geen woord teveel. Geen beeld verkeerd. Dat ik niet alles begrijp maakt de tekst niet minder waardevol. Ik begrijp 'Who's afraid' ook niet helemaal. Als ik er met mijn neus bovenop sta, ontgaat mij de eindigheid van het schildersdoek. Als ik bij de Nachtwacht alleen naar het meisje kijk, krijgen de andere figuranten mijn aandacht niet. Zijn ze er dan ook niet? Kunnen we ze er daarom wel af knippen? Er wat anders voor in de plaats zetten? Echt niet!

Laat daarom de Bijbel blijven zoals hij is. Geen

vrouwenbijbel, geen veganistenbijbel, geen Bijbel waarin 'God' wordt vervangen door het woordje 'Bron' of 'Bron van Liefde', want dat is niet vertalen, maar verminken.

Wij zijn beperkt en moeten altijd vertalen en heel veel details buiten beschouwing laten. Maar dat is geen reden de Bijbel te veranderen. Men heeft indertijd toch ook niet tegen Rembrandt gezegd: bespaar je de moeite, er is toch geen mens die al die details kan bevatten?

Kijk!

De Inspiratiebron voor de schrijvers van de Bijbel heeft ons - net als Rembrandt - veel meer gegeven. Ook al kun je het nooit helemaal overzien, kijk! En wat je ziet, is tot zegen voor wie met open ogen kijkt. De Bijbel lees je niet door teksten te veranderen of weg te laten.

De Bijbel lees je door te accepteren dat wij beginners zijn.... We kunnen nog maar net lezen. We moeten het elke dag leren. Woord voor woord. Zin voor zin. Beeld voor beeld. De Bijbel komt in ons tot leven en we mogen tussen de regels door lezen.

De Bijbel is Woord en de Bijbel is de ruimte ertussen. Woorden kunnen ons raken. Maar de stilte is even belangrijk. Of de fluisterende woorden die ons temmen en rust geven. De Stem die zegt 'Ik Ben'. Wellicht is de Naam zelfs onhoorbaar, de Onuitsprekelijke, de Ongrijpbare, de vier letters die 'Ik Ben' betekenen. Het zwijgen breekt. De stilte wordt de krachtigste symfonie. Het is het krachtigste woord ooit uitgeschreeuwd in ons universum. En dit woord.... is de Bijbel. Geschreven in Zijn Naam.

ds. Jeroen van Olffen is predikant van de Protestantse Gemeente te Menaam

Week 37, 19 t/m 16 september		Week 38, 17 t/m 23 september	
zondag	Matteüs 18:10-20	zondag	Jona 1:1-16
maandag	Matteüs 18:21-35	maandag	Jona 2:1-11
dinsdag	Psalm 6	dinsdag	Jona 3:1-10
woensdag	2 Koningen 20:1-11	woensdag	Jona 4:1-11
donderdag	2 Koningen 20:12-21	donderdag	Psalm 7
vrijdag	2 Koningen 21:1-18	vrijdag	Matteüs 19:1-15
zaterdag	2 Koningen 21:19-26	zaterdag	Matteüs 19:16-30

Week 39, 24 t/m 30 september	
zondag	Matteüs 20:1-16
maandag	Matteüs 20:17-28
dinsdag	Matteüs 20:29-34
woensdag	2 Koningen 22:1-13
donderdag	2 Koningen 22:14-20
vrijdag	2 Koningen 23:1-14
zaterdag	2 Koningen 23:15-30

Leesrooster

De nummers 12 t/m 16 zijn edities voor drie weken

Interview studentenpastor Petra Prins 'Ik zie God in de gezichten van de mensen'

Aan het begin van het nieuwe schooljaar een gesprek met de nieuwe studentenpastor Petra Prins, die ook jeugdwerker is bij de Doopsgezinde Gemeente. Zij vormt sinds maart met ds. Jan-Jaap Stegeman het pastoresteam 'Bries' aan de hogescholen in Leeuwarden (NHL Stenden, Van Hall Larenstein en Hanzehogeschool) en de Campus Fryslân van de Rijksuniversiteit Groningen.

door Alex Riemersma

Petra Prins stelt zichzelf voor met korte woorden: „Dertig jaar jong. Friezin. Yurtbewoonster. Doopsgezinde. Theatermaker. Jeugdwerker. Studentenpastor.”

Deze etiketjes vindt zij minder interessant dan te vertellen over wat haar bezighoudt. Zij is vooral nieuwsgierig naar de verhalen van mensen: „Ieder mens heeft een eigen verhaal en een eigen gezicht. God kent daardoor ook vele gezichten en vele verhalen. Ik zie God in de gezichten van de mensen om mij heen. (...) En ook in de vragen, de zoektocht en de kracht van de studenten die ik ontmoet. (...) Ik prijs mij gelukkig de inspiratie, het vertrouwen en de moed die mijn geloof mij geeft, via mijn werk door te mogen geven aan studenten die met vergelijkbare verhalen en vragen rondlopen.”

Wat houdt het werk van 'Bries' in?

Wij zijn er voor alle studenten die rust, stilte en bezinning zoeken in het hectische bestaan waarin het woordje 'moeten' té vaak voorkomt. Door de workshop 'De noodzaak van vertragen' worden de studenten zich hopelijk meer bewust hoe zij zelf kunnen omgaan met het alsmaar 'moeten'. Wij gebruiken hierbij gedachten uit het boek van de Duitse filosoof en socioloog Hartmut Rosa, *Leven in tijden van versnelling*.

Als creatieve werkvorm tekenen wij in deze workshop een lijn op de vloer met als uiteinden de woorden 'burn out' en 'toppunt van rust'. De bezinningsvragen zijn: 'waar op deze lijn zit je nu en waar zou je graag willen zitten?' Best veel studenten zien zichzelf dichterbij de 'burn out' dan bij het 'toppunt van rust'. In de uitwisseling van ervaringen en verlangens kunnen ze samen nadenken over de vraag: 'waar wil ik naar toe en hoe kan ik daar komen?'

De werving van studenten gaat via de docenten; dan kan zo'n workshop opgenomen worden in het jaarplan en lesrooster van verschillende opleidingen. Dit werkt goed en de studenten zijn enthousiast. Wij gaan dit jaar meer Bries-projecten zichtbaar maken door deze ook online aan te bieden.

Hoe werkt de verbinding met andere mensen, niet-studenten?

Bries werkt samen met het Stadsklooster; dat wordt straks de plek waar niet alleen studenten, maar alle mensen in de stad rust en stilte kunnen vinden en ook met elkaar in contact kunnen komen. Op die manier wordt het Stadsklooster een gemeenschappelijke plek voor vertraging en resonantie, ook tijdens meditatiemomenten bijvoorbeeld 's avonds en met een middaggebed van rust en stilte. Als jeugdwerker bij de Doopsgezinde Gemeente heb ik al ervaring met jonge mensen: een groep van 13-18-jarigen en een groep van 18-27-jarigen – werkende en studerende jongeren, elk met hun eigen perspectieven en levensvragen.

Wat ga je speciaal doen met theater en pastoraat?

Ik wil graag een voorstelling maken over het thema 'vertraging' waarin bepaalde levensvragen uitgebeeld worden om mensen aan het denken te zetten. Theater is een perfect middel om grotere

Petra Prins: 'Ik prijs mij gelukkig de inspiratie, het vertrouwen en de moed die mijn geloof mij geeft, via mijn werk door te mogen geven aan studenten die met vergelijkbare verhalen en vragen rondlopen'

vraagstukken op een interactieve manier bij de mensen te brengen. Het gaat zowel bij theater als bij pastoraat om aandachtig luisteren, oog hebben voor elkaar; dan kun je verbinding leggen in veiligheid en met vertrouwen. Enkele jaren geleden heb ik dat al eens gedaan met het toneelstuk 'Alles goed?' Tijdens de repetities konden de studenten hun eigen verhaal doen en leerden zij al erover te reflecteren. 'Alles goed' was een succes – het is meerdere keren gespeeld en later ook nog bij zorginstellingen gebracht.

Je hebt een aanstelling van twee dagen per week en een contract van drie jaren. Wat is je droom; wat is je uitdaging?

De droom is, dat vanuit Bries het Stadsklooster gerealiseerd is als een blijvende plek, waar mensen zichzelf terug kunnen vinden, uit de dagelijkse stress vandaan. Hierbij is het van belang, dat de Bijbelse verhalen en de muziek en samen zingen in een vorm gebracht worden die 'matched' met de doelgroep van de jongere generaties. De vragen,

antwoorden en uitleg moeten wel in connectie zijn met de moderne belevingswerelden. Hartmut Rosa zegt het zo: 'Het probleem van deze tijd van versnelling is, dat wij ons niet meer bewust zijn van resonantie, het afgestemd zijn op onze omgeving. Religieuze tradities versterken de verbondenheid met de omgeving.' Dat is inderdaad een hele uitdaging!

De uitdaging van Bries is ook om een platform voor alle studenten te zijn, ook voor hen die vragen: 'Ik geloof niet, kan ik dan wel bij jullie terecht?' Iedereen is welkom. Immers: iedereen gelooft wel in iets, in jezelf of de ambities die je hebt. De kunst is om dit gewone spanningsveld tussen kerk en maatschappij te overbruggen. Ik zie en ervaar deze drempel zelf niet en hoop ertoe bij te dragen een plek te creëren waar zoveel mogelijk studenten met hun levensvragen terecht kunnen.

Alex Riemersma is ouderling Vorming en Toerusting van wijkgemeente De Jacobijner in Leeuwarden

Byldspraak - Willem Wilstra Foarbede

Tûzenen minsken komme nei de Kleimuorre op it Timpelplein fan Jeruzalem om ta harren God te bidden. Mannen en froulju elk nei har (skieden) part. Guon dy't de wurden net oer har lippen krije kinne skriuwe in briefke en triuwe dat yn 'e naden fan de muorre. Twa kear jiers wurde dy briefkes dêr útpûlke en begroeven op de Oliveberch.

Ik kin jimme út ûnderfining fersekerje, dat 'it dêr wêze' in machtich leauwich gefoel jout en dat alle wjerstannen fan jin ôffalle!

De diakony fan de PG Drachten hat de mooglikheid iepene om digitaal in oanfraach foar in foarbede te dwaan. Bedoeld foar minsken dy't wat skruten binne om harren winsk persoanlik oer te bringen. Bidde foar elkoar is ek in wize fan gemeente wêze en de ferbining mei God en de mienskip fiele meie.

It digitale adres is: www.pgdrachten.nl/voorbede

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

*Niet voor opgave en opzeggen
abonnementen, u vindt de contactper-
soon hiervoor bij de berichten van uw
eigen gemeente*

Advertenties:

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179 (8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl

Familieberichten:

Jaap Hoogenboom
T. (0592) 785 484
E. info@hoogenboom-communicatie.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

Persoonlijk

Er ging echt iets mis...

Bij het opruimen van mijn boekenkast kwam ik een paar boeken tegen van Francis A. Schaeffer. Hij was theoloog, filosoof en schrijver en stichtte l'Abri, een retraite-oord in Zwitserland. Hij schreef sinds de zestiger jaren verschillende boeken, waarin hij steeds weer aan de orde stelt, dat we er goed aan doen om wat ons in de Bijbel is nagelaten, serieus te nemen.

door Nelleke Berntsen

En het doet inderdaad goed om te lezen hoe zoveel zaken elkaar versterken en in elkaar grijpen wanneer we durven erkennen dat de Bijbel waar zou kunnen zijn. Want overstelpend is de hoeveelheid boeken die ons willen overtuigen van andere zienswijzen dan wat wij altijd uit de Bijbel hebben geleerd.

En niet alleen via boeken krijgen we dit mee, eigenlijk wordt het overal over ons uitgestrooid. De invloed van het humanisme is zeer groot en overstelpend aanwezig. En hierdoor is de mens de maat van alle dingen. En wat een mens met zijn verstand niet kan begrijpen of beredeneren, dat kan dus niet waar zijn... Zodoende is dat wat een mens – op dat moment – belangrijk vindt de norm. We zien dat dit steeds steviger vormen aanneemt en steeds dwingender voorgeschreven wordt.

Het lijkt tegenstrijdig, maar waar aan de ene kant die mens dus zo belangrijk lijkt te zijn, daar wordt tegelijk steeds meer uitgehold van het Bijbelse beeld, dat de mens geschapen is naar het beeld van God en alleen al daarom zoveel meer is dan een hoopje cellen waar je mee mag experimenteren. Of een schepsel waar je maar naar geloven aan mag knutse-len.

Te weinig kennis

Veel christenen voelen wel, dat er steeds meer grond onder ons bestaan wordt weggehaald, maar er is te weinig kennis om te kunnen aangeven waar het niet klopt. En als Gods Woord er dan al bij wordt gehaald, dan wordt dat veelal als mythe beschreven of als 'bij wijze van spreken'. Dan kan het niet verbazen, dat

jongeren daar niet meer zo veel mee op hebben. En dat zij zich niet druk maken over wat God ooit, heel lang geleden, in een bepaalde situatie, al of niet zou hebben gezegd...

Schaeffer heeft zich echter gevoed met heel veel achtergrondkennis en komt tot de conclusie, dat er echt iets heel grondig mis is gegaan. En dat is werkelijk begonnen bij de zondeval. En omdat hij die gebeurtenis als een historisch feit beschouwt, komt hij tot een totaalvisie op het leven die niet afhankelijk is van de waan van de dag, maar gebaseerd op te achterhalen informatie. Van daaruit redenerend ziet hij steeds meer scheuren en afscheidingen tussen God en mens, mens en mens en natuur en mens.

Er zijn meer schrijvers, die daar op wijzen. C.S. Lewis en G.K. Chesterton deden dat bijvoorbeeld, maar zij worden weinig meer gelezen. Het lijkt of het niet meer relevant is voor deze tijd om nog iets te zeggen over die zondeval en de gevolgen. Is het de duivel gelukt om ons daarvoor te verblinden? Het lijkt er wel op. En dit gaat dan gelijk op met een desinteresse omtrent alleen al het bestaan van een duivel. Want ook dit wordt als achterhaald beschouwd.

Verschoven fundament

Wat mij vooral aansprak is, dat Schaeffer gewoon ronduit stelt, dat sinds de zondeval eenvoudig de hele situatie in Gods schepping niet meer 'normaal' is. Als we deze informatie serieus nemen, dan is het duidelijk, dat er 'simpelweg' sinds die zondeval heel veel scheef is gegaan. En... het gaat nog altijd steeds sche-

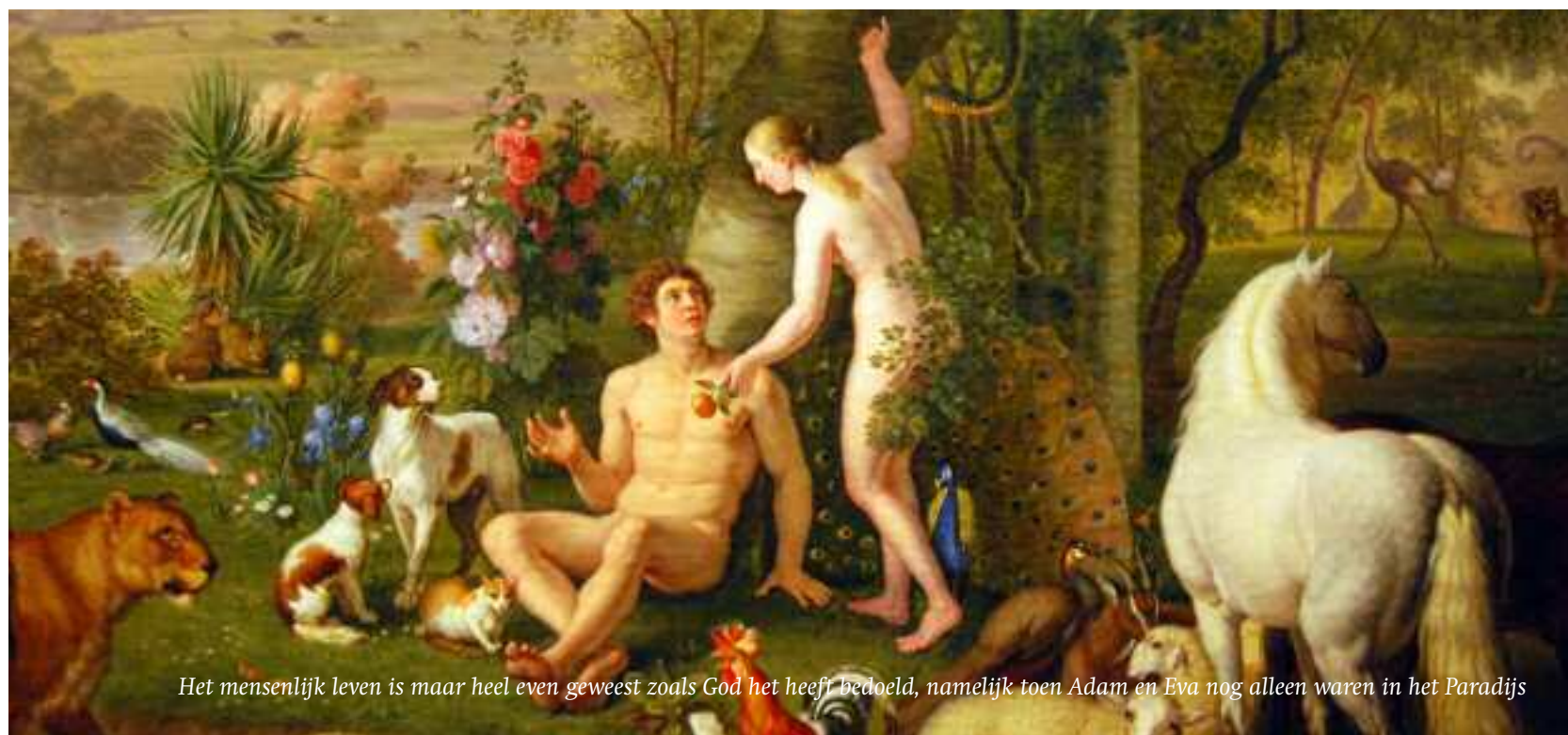
ver. Want waar het fundament is verschoven kan het niet anders dan dat alles wat daar op gebouwd wordt, scheef verder gaat, stelt hij.

God heeft de mens het vermogen gegeven om zich aan te passen, dus daarom is de wereld er nog, net als wij. Maar je wordt je er wel weer duidelijk van bewust, dat het menselijk leven eigenlijk nooit is geweest zoals God het heeft bedoeld. Nou ja, heel eventjes, toen Adam en Eva nog alleen waren in het Paradijs. Geen wonder dat er zoveel gewoon niet klopt...

En er wordt steeds meer geld en energie gestoken in het zoeken naar kennis en naar wat mensen willen verbeteren in de schepping, maar dat gaat steeds meer buiten God om. En dat zorgt er dus voor, dat het alleen maar schever gaat. Men vindt je niet leuk als je daarom stelt, dat deze wereld het niet gaat redden op de manier zoals de meeste mensen willen dat het zou gaan.

Hij zorgt voor het heil
Maar gelukkig heeft de Bijbel daar ook al heel lang geleden informatie over gegeven. Name-lijk dat we het uiteindelijke heil niet van de mens hoeven te verwachten. We mochten meehelpen, maar we hebben het gelukkig niet voor het zeggen. Dat houdt God aan zich. Hij heeft toegezegd, dat Hij niet laat varen het werk dat Zijn hand begon. Bij alles wat er ver-keerd gaat is dat ons houvast!

Nelleke Berntsen uit Leeuwarden
is gepensioneerd docente levensbeschouwing
en redactielid van Geandeweï

Het menselijk leven is maar heel even geweest zoals God het heeft bedoeld, namelijk toen Adam en Eva nog alleen waren in het Paradijs

Dat wat onuitsprekelijk totaal anders is

Tjeu van den Berk,
Het numineuze,
Uitgeverij Meinema,
Zoetermeer,
24,99 euro

In het jaar van mijn vervroegd pensioen, 2017, liep ik in de Duitse stad Kassel door de straat waar het kamp (Lager Mattenberg) had gestaan, waar mijn vader verbleef in de oorlog. Eén barak stond er nog, ingericht als winkel voor de buitenlanders die nu in de straat woonden.

Ik liep vier keer de straat op en neer, zodat ik zeker wist dat ik in de voetsporen van mijn vader zou gaan, zoveel jaren na het jaar 1943. Aan het eind van de straat was een berg. Aan de voet daarvan ging ik zitten en leunde ik met mijn rug tegen een boomstam. Toen rook ik de geur van geogste tarwe, vermengd met de geur van stoffige aarde, 'moude' in het Fries. En toen wist ik dat mijn vader zich daar thuis had gevoeld. In dat land van 'moudige grûn' waren wij thuis en voelden wij ons een met de grond waarop we woonden.

'Als je één voor jou meest dierbare ervaring mocht meenemen naar het hiernamaals, welke zou dat dan zijn?' Met deze vraag uit de film *After Life* van Hirokazu Koreeda, legt theoloog Tjeu van den Berk het numineuze uit. Het begrip 'numineus' is bedacht door godsdienstwetenschapper Rudolf Otto en betekent zoiets als 'dat wat onuitsprekelijk totaal anders is'. Het zijn ervaringen die zin geven aan ons bestaan.

Tjeu van den Berk beschrijft een groot aantal numineuze ervaringen, bijvoorbeeld uit de film *After Life*, maar ook van schrijvers als Harry Mulisch en Godfried Bomans. Ook mijn verhaal zou daarin passen. De numineuze ervaring voelt als kosmisch, opgenomen zijn in het geheel van de wereld/het heelal en geeft een sterk gevoel van verbondenheid met alles. Het is een overweldigende ervaring, die gebeurt op stille momenten, op momenten wanneer je hoofd en je lichaam stil staan.

Misschien een pleidooi om wat vaker stil te zijn in onze hectische wereld?

Aukje de Bildt

Van alle kanten belaagd

Munther Isaac,
De andere kant van de
Muur - een Palestijns
perspectief
Uitgeverij Van Warven,
19,95 euro

Munther Isaac is Evangelisch-Luthers predikant te Bethlehem en docent bijbelse theologie aan het Bethlehem Bible College. Hij is ook de drijvende kracht achter de conferenties van 'Christ at the Checkpoint' waarop christenen uit de hele wereld, vooral 'evangelische', samenkomen om zich te laten uitdagen door de situatie van de Palestijnse christenen die leven onder Israëlische bezetting.

Munther Isaac groeide op in een familie die lid was van een van de vele Orthodoxe kerken van het Midden-Oosten. Als tiener met broers en zussen op zomer gestuurd kwam hij in aanraking met evangelikalen. Hij gaf zijn hart aan Jezus en leerde om als 'wedergeboren christen' dagelijks te bidden en uit de Bijbel te lezen voor een persoonlijke relatie met God. Hij studeerde civiele techniek en daarna theologie bij Westerse geleerden. In Oxford promoveerde hij op het thema van de Landbelofte in de Bijbel. Vervolgens werd hij bij herhaling gewaardeerd van internationale conferenties van christenen. Niet vanwege controversiële woorden of daden. Louter om zijn plek van herkomst. 'Omdat je een Palestijn bent'.

De andere kant van de Muur is een toegankelijk geschreven, indrukwekkend verslag van de worstelingen van een oprechte gelovige met de ervaringen met geweld en onderdrukking van zijn volk, vanuit het Westen gezien levend achter die grote betonnen scheidingsmuur die dwars door het 'Belofde land' slingert. Waar anderen kiezen voor een beter bestaan elders en hoe lucratief de aanbiedingen voor een predikantschap in het buitenland soms ook zijn, blijft Munther Isaac nadrukkelijk predikant en theoloog in de stad van zijn geboorte. Daar reflecteert hij op de betekenis van het Evangelie voor zijn volk in het land dat door Joden en veel christenen geclaimd wordt als land dat voor eeuwig bestemd is voor Israël. Zijn vertrekpunt is de Bergrede en het liefdesgebod, waarvan hij de betekenis en de kracht onderzoekt.

Persoonlijke ervaringen

De grote kracht van dit boek ligt in de manier waarop persoonlijke ervaringen steeds met het betoog zijn verweven. We lezen over zijn jeugd jaren tijdens de Intifada's met stenen gooïende jongeren en keiharde reacties van de militaire bezetter. Over de discussies met westerse christenen met hun vooroordelen

en onwrikbare standpunten over Palestijnen en Israël, of over moslims en de Islam. Over zijn moslim-professor aan de Bir Zeit universiteit die hem aanmoedigde bij zijn switch naar theologie, in tegenstelling tot zijn christelijke docent. Over zijn leerproces dat nog steeds doorgaat, waarbij hij ook zijn eigen vooroordelen ontdekte. Over de bijzondere ontmoetingen die hem daarbij hielpen, zoals met de Israëlische soldaat, geboren in Oekraïne, die hem onder tranen vertelde hoe hij met zijn tank wrakke bouwsels in een vluchtelingenkamp in Gaza had moeten platwalzen.

De oplossing om je alleen druk te maken over je toegang naar het hemelse Jeruzalem en niet te strijden om het aardse Jeruzalem is dus niet meer de zijne. Er is geen andere weg dan het engagement, 'of we willen of niet' (p. 18). Hoe dat eruitziet, ontvouwt zich in tien hoofdstukken met titels als 'Wie is mijn naaste?' 'Mijn Joodse naaste.' 'Mijn islamitische naaste.' 'Gezegend de vredestitelers' - een prachtige uitleg van de Zaligsprekingen. 'Klagen in hoop. De Naqba gaat door'. Ja, ondanks alle uitzichtloosheid ook een getuigenis van hoop. Hij wil Paulus nazeggen: 'van alle kanten belaagd, maar niet in het nauw' (p. 231).

Het boek is een uitdagende oproep om positie te kiezen. 'Ik heb drie eenvoudige vragen: Dringt jullie theologie aan op een gedeeld land? Bidden jullie om vrede voor allen in dit land? Werken jullie aan het tot stand komen van gerechtigheid in dit land?' (p. 225). Verwacht geen beschouwing over het Palestijnse politieke leiderschap of het partijpolitieke landschap van de Palestijnse samenleving. Het biedt geen stappenplan voor westerse regeringsleiders voor de oplossing van het Palestijnse vraagstuk. Des te meer concentreert hij zich op de noodzaak van een omslag van het christendom dat grotendeels nauwelijks toekomt aan de erkenning van de waardigheid van onderdrukte Palestijnen.

In feite is het een oproep tot bekering: tot 'de God van het land die anders is dan andere goden'. En op een prettige manier verraadt zijn taalgebruik bij deze 'missionaire' gedrevenheid nog steeds die evangelische jeugd jaren, met zinnen als 'we moeten in gedachten houden en erop blijven vertrouwen dat God de controle houdt en dat ook Jezus leed in krankzinnige tijden' (p. 206).

Bij de presentatie van het vertaalde boek in de Pauluskerk in Rotterdam op 9 mei jl. met een inleiding van de auteur was de leiding van de Protestantse Kerk ook prominent aanwezig. Een signaal dat zij deze oproep ter harte neemt. Het boek is een aanrader om in kringverband te lezen en te bespreken. De inhoudsopgave die de vertalers Willemien Keuning en Riet Bons-Storm zijn vergeten, maak je dan even zelf.

Harmen Jansen

Paulus en Silas

Vanuit de binnenste kerker Gods lof zingen

Filippi was een belangrijke handelsplaats, gelegen op een gunstige plek op de route tussen Rome en Constantinopel, de Via Egnatia. De stad lag vroeger in Macedonië en werd gesticht door Philippos II van Macedonië. Het was in deze stad dat de apostel Paulus zijn eerste christelijke gemeente op het Europese vasteland stichtte. Dat was omstreeks het jaar 50. Hoe is het de apostel hier vergaan? We lezen het in deze bijdrage.

door Maurice C.J. Wielenga

Bekering van de gevangenenbewaarder van Filippi, Philips Galle, naar Jan van der Straet, 1582

Toen Paulus op zendingsreis in Asia was, wilde hij door het Phrygisch-Galatische land trekken, maar de Heilige Geest zei: wacht nog even, ik heb een ander zendingsveld voor u op het oog. Ook toen hij vanuit Mysië naar Bitynië wilde reizen, liet de Geest van Jezus Christus het nog niet toe. Maar in Troas aangekomen, kreeg Paulus in de nacht een vergezicht: een Macedonische man riep hem toe: 'Steek toch over en help ons!' Paulus besloot in overleg met zijn helper Silas om bij de eerste gelegenheid naar Macedonië te vertrekken. Hier was het land dat God voor hen had uitgezocht om het Evangelie te verkondigen.

Aangekomen in Filippi raakten ze in gesprek met vrouwen die buiten de poort waren samengekomen voor gebed. Tijdens Paulus' toespraak tot de vrouwen werden ze aangesproken door Lydia, de purperverkoopster. Zij hoorde de woorden van Paulus met enthousiasme aan: de Here opende haar hart en zo werd zij vervuld met de Heilige Geest. Zij liet zich dopen en nodigde Paulus en Silas uit om enige tijd in haar huis intrek te nemen. Met Lydia werd een kleine basis gelegd voor de eerste christengemeente in Asia.

De tegenwerking kwam spoedig

Maar zoals wij zo vaak in de Schrift kunnen lezen, was de duivel er als de kippen bij om onheil te veroorzaken. Een slavin die een

waarzeggende geest had en met haar voorstellingen veel geld in het laatje bracht, riep Paulus en Silas na: 'Deze mannen zijn dienstknechten van de allerhoogste God, hun boodschap is de weg tot behoud!'

Op zeker moment begon dat Paulus en Silas te vervelen. Zo kan het evangelie niet gebracht worden, als ware het een stunt. Ze vermaanden de geest die in de vrouw huisde, uit te gaan. En dat gebeurde terstond. Haar eigenaren vonden dat uiteraard niet leuk, zij zagen hun geldstroom opdrogen... Ze grepen Paulus en Silas bij de keel, sleurden hen naar het centrale marktplein en haalden de autoriteiten er bij: 'Deze mannen brengen onze stad in rep en roer. Zij verkondigen zeden die wij als Romeinen niet kunnen accepteren en door hun leer derven onze inkomsten.'

In de binnenste kerker

Ook de omstanders keerden zich tegen Paulus en Silas. De kleren werden hen van het lijf gescheurd en ze werden met de roede geegeld. Daarna werden ze in de gevangenis opgesloten, in de binnenste kerker, met de voeten zorgvuldig in het blok. Ze konden niets meer, waren meer dan moe en volledig apatisch.

Als ons iets dergelijks was overkomen, wat zouden wij dan gedaan hebben? In razernij

uitbarsten zou wel het minste zijn, mogelijk inclusief tieren en vloeken. Maar wat lezen wij?: 'Omstreeks middernacht baden Paulus en Silas tot God en zongen zij tot Gods lof' (Handelingen 16: 25). Waar bleef nu de Heilige Geest die hen zo dringend naar Macedonië wilde laten overkomen? De medevangen luissterden in stilte naar het zingen. Wat Paulus en Silas was overkomen was overrompend. Doe je zo je best het Evangelie bij de mensen te brengen en wordt je als de zwaarste misdadiger gestraft!

De Geest kwam in actie

Gelukkig kwam er spoedig een eind aan de beproevingen. De Heilige Geest kwam in actie. Plotseling was er een zware aardbeving, zodat de grondvesten van de gevangenis begonnen te schudden. De ketenen en het voetenblok kwamen los, ook die van de overige gevangenen. De cipier en zijn gezin werden wakker, waren hevig geschrokken. De gevangenenbewaarder zag de celdeuren open staan en trok zijn zwaard om zich van het leven te beroven. Maar Paulus riep luidkeels: 'Doe uzelf geen kwaad, wij zijn allen hier.'

Na het eerste wonder van de vallende ketenen volgde een tweede: een gevangene die een open celdeur ziet, zet het op een lopen. Maar deze gevangenen bleven stokstijf staan. De cipier, totaal ontredderd, beefde over al zijn leden, boog diep voorover en zei: 'Herren, wat moet ik doen om behouden te worden?' Hij wist dus van het Godsbestaan. 'Stel uw vertrouwen op de Here Jezus en u zult behouden worden, ook uw gehele huis', kreeg hij als antwoord. Als Jezus redt, doet Hij het royaal, zo ook hier. De cipier ging de ruggen van Paulus en Silas wassen en de wonden verzorgen en nodigde hen uit de maaltijd met zijn gezin te gebruiken. De gevangenenbewaarder verheugde zich zeer dat hij met zijn gezin tot geloof gekomen was en liet zich dopen.

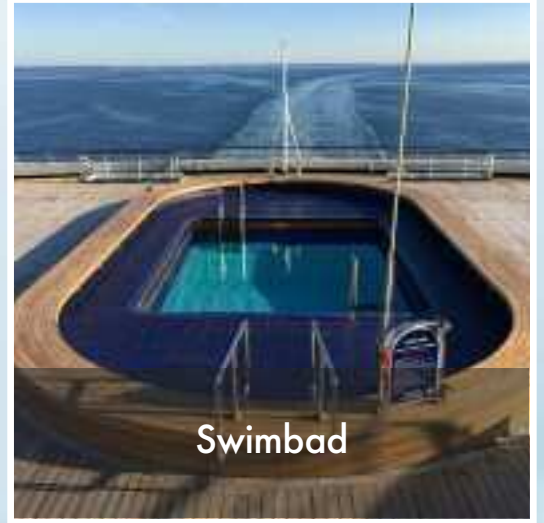
Zien we hier niet een prachtig resultaat van de Evangelieverkondiging? Het begon met de doop van Lydia, de purperverkoopster, daarna kwam de doop van de cipier met zijn gezin. Later volgde nog de doop van vijfduizend. Tenslotte wilde Paulus nog wel iets rechtzetten: hij beriep zich op zijn Romeinse burgerrecht. Daarom liet hij de stadsbestuurders komen om hem en Silas persoonlijk uit te nodigen de gevangenis te verlaten en hen uitgeleide te doen. De apostelen vertrokken 'in stijl'. Zo eindigde het bezoek aan de eerste christengemeente toch nog op een bemoedigende wijze. Laat dit verhaal ook onszelf bemoedigen, ook in een tijd van kerkverlating.

Maurice Wielenga uit Joure is publicist en een vaste medewerker van Geandewei

VOLGENDE KEER in G eandewei

Duurzaam en
vreugdevol leven

Swimbad

*Wat was uw Bar Mitswa-
of Bat Mitswa-moment?*

